

Kmetijski list

Glasilno „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 25.—
polletno » 13.—
Posamezna številka 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 min inseratnega stolpca stane na:
male oglase K 1.—
uradne razglase » 1.00
reklame » 8.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Resna nevarnost za kmetijski stan.

Zivimo v izrednih, skrajno napetih časih, ko mora biti kmet čuječ in pozoren, ko mora videti in slišati vse, kar se godi okrog njega. Po vojni se je kmet prvi med vsemi stanovni oprijel svojega dela ter začel delati s tisto vnemo, kakor pred vojno. Ni se dosti brigal, kaj se godi in pripravlja okrog njega. Taka marljivost je sicer vse hvale vredna, toda brezskrbnost je zgrešena.

Med tem ko smo bili kmetje zatopljeni v svoje vsakdanje delo in v stanovske skrbi, pripravljala se je okrog nas nevarnost, ki ogroža našo svobodo ter nas hoče zaslužniti na lastni zemlji.

Organizirano delavstvo hoče izvesti po boljševiško takozvani komunizem.

Komunizem ima za cilj, vzeti kmetu zemljo ter jo proglasiti za skupno lastnino. Kmet bi moral sicer zemljo še nadalje obdelovati, a pridelke bi moral oddajati za skupno porabo, kakor bi določevala komunistična vlada. Posledica bi bila, da bi moral kmet delati kot suženj, kot vprezna živina na komando komunistov (boljševikov). Ko bi se kmet izgiral ter onemogel, spravili bi ga v sirotišnico.

To pretečo nevarnost moramo imeti danes vsi kmetje pred očmi! A kaj nam je storiti?

Nič drugega kakor to, kar so storili delavci. Združiti se moramo, trdno organizirati v svoji „Samostojni kmetijski stranki“. Združeni se moramo in moramo postaviti v bran vsaki krivici, tudi boljševiško-komunistični. Svojo samostojnost moramo braniti. Ako smo kmetje cele države združeni, moremo preprečiti vsako krivico. Delavcem povemo: Mi hočemo biti gospodarji svoje zemlje!

Proti velekapitalu, proti izkoriščevalcem obeh delavnih stanov t. j. proti kmetu in delavstvu pa si bomo podali roke. To pa se more zgoditi le tedaj, ako smo kmetje tako tesno združeni, kakor so delavci. Ako pa ne bomo združeni, nas bode pogazila moč dosedaj vladajočih gosposkih stanov. Za svarilen zgled nam bodi Rusija, kjer je zmagal boljševizem, odkoder se danes širi po celim svetu.

Kmetje, bodite torej čuječi in poslušajte naš glas t. j. glas tistih vaših tovarišev, ki pazno gledajo in poslušajo, kaj se godi okrog nas!

Opustite gosposke stranke ter se združite v svoji „Samostojni kmetijski stranki“! Spregledajte že enkrat, da „Kmečka zveza“ ni vaša stranka, temuč gosposka, ker jo je ustanovila gospoda zase, ki je vedno izdajala narod, da je prišel pod oblast mogotcev. Ta gospoda se sedaj že dobrika komunistom. Treba je samo čitati mariborsko „Stražo“. Boji se kazni razjarjenega ljudstva, zato pa že izdaja kmeta ter odobrava komunizem. Kaj je tej gospodi mar kmetijska svoboda? Baš take svobode se ona najbolj boji, da bi se kmetje združili kakor delavci, ker potem bi ta gospoda izgubila komando nad ljudstvom.

Naša stranka je že mogočno organizirana ne samo v Sloveniji, temuč ima že dobre zveze s

hrvatskimi in srbskimi stanovskimi organizacijami. Potrebno je le, da so naši ljudje, naši krajevni odbori bolj čuječi. Vedno je treba sklicevati seje, da se člani med seboj pouče, da smo za slučaj vsake nevarnosti takoj pripravljani, da se vsakemu nasilju postavimo v bran.

Osrednje vodstvo oddaja potrebna navodila na vse odbore. Odbori naj seznanijo takoj svoje člane s temi navodili. Kjer še nimamo naša stranka krajevnega odbora, naj se ustanovi takoj. V ta namen ni treba posebnega shoda. Pokličite skupaj občane, sestavite odbor ter ga naznanite našemu tajništvu. Nov odbor naj začne nemudoma delovati. Kmetje, čujmo in delajmo, ker časi so zelo resni!

Matija Gubec.

Strankine vesti.

Opozorilo vsem pristašem.

Dne 19. t. m. je prejelo naše tajništvo od predsedništva deželne vlade dopis z dne 17. t. m., št. 4561, v katerem je rečeno, da so naši pristaši „z obsojanja vredno brutalnostjo preprečili že večje število shodov „Kmetijske zveze“ in „Slovenske ljudske stranke“ ter da „poročila trdijo, da je bila v krogih SKS. izdana parola, onemogočiti vse shode „Kmetijske zveze“, oziroma SLS.“

To zadnje je seveda neresnično in smo glede tega predsedništvo deželne vlade primerno zavrnili; kar pa se tiče „z brutalnostjo preprečenih shodov“, smo predsedništvo poučili, da je vsak neljub dogodek pač iz z v a n od pristašev SLS., ki radi kličejo na pomoč tudi socialiste in komuniste. Zavrnili smo postopanje vlade, ker hoče s svojim dopisom pristransko samo naše pristaše slikati za nekako javno zlo in jo opomniti, da inkvizicijo in divjastvo vganjajo le pristaši SLS., ki nam hočejo vsako prireditve onemogočiti, ki nastopajo proti nam z revolverji in ki so sklenili, nas tako daleč izzivati, da bi koga pobili, zlasti kakega duhovnega gospoda. Zahtevali smo, da postopa vlada nepristransko in objektivno ter da pozove v prvi vrsti vodstvo SLS., da svoje pristaše opozori glede shodov in jih pouči.

Ker je deželna vlada razglasila (glej Uradni list z dne 23. aprila t. l.), da se morejo v zmislu še veljavnega zakona o varstvu volilne in zborovalne svobode tisti, ki kak shod motijo, ga onemogočiti ali preprečiti, kaznovati z zaporom do treh, odnosno šest mesecev, opozarjamo svoje pristaše, da se zadržijo povsod trezno in se ne puste izzvati od nasprotnikov na kake pretepe in podobno. Ako pa bi kdorkoli motil naše shode, popišite pojav, navedite priče ter javite zadevo našemu tajništvu.

Vsem našim odborom in organizacijam.

Sklicujte pogosteje seje krajevnih, okrajnih in drugih odborov! Mnogo je stvari, o katerih se je treba pogovoriti in o marsičem je treba sklepati.

Opozarjajte vse kmetijsko ljudstvo na potrebo močne kmetijske organizacije in vzorne discipline. Sicer skrbno premišljeni, a vendar ponesrečeni železničarski štrajk vsekakor jasno kaže, da je isti služil le za plašč, pod katerim so hoteli komunisti (boljševiki), ako že ne takoj sedaj, pa pozneje dobiti vso državno oblast v svoje roke ter da so hoteli sedaj preizkusiti le svojo moč. Bodimo čuječi, ker ta poizkus prav gotovo ni zadnji. Ravnajte se po že doslej znanih vam navodilih in bodite vedno pripravljani! Komunistom smo že povedali, da: „Roke proč od nas in naše zemlje!“ Tako mora biti! Ne dovolimo, da bi nam oni zavladali, nam ukazovali in jemali našo lastnino!

Skrbite, da se po vseh občinah takoj ustanove krajevni, po sodnih okrajih pa okrajni odbori SKS. Ker je čas resen in hiti, zato delo naše organizacije ne sme niti za trenutek počivati!

Tiste, ki se ne obnašajo tako kot zahtevajo predpisi naše stranke, opozorite na naš program! V stranko sprejemajte le poštene in pametne, zavedne in delavne ljudi. Takih ljudi, ki ne delajo drugega kot samo hujskajo proti duhovščini, v naši stranki ne potrebujemo! Ako se nočejo pokoriti, predlagajte, da se jih izključi!

Ustanavljajte knjižnice, bralna, izobraževalna in pevska društva!

Pridobivajte somišljenike in naročnike na „Kmetijski list“!

Opozarjajte mladino, naj štedi z denarjem, da se bo tudi ona mogla udeležiti naše velike kmetijske slavnosti, ki jo poleti priredimo na Bledu. Stvorijo naj se tudi moški in mešani pevski zbori, ki se naj naučijo peti lepe narodne pesmi. Pripravijo naj se narodne noše. Takrat se bomo zbrali na Bledu kmetje iz vseh krajev Slovenije.

Dopisi.

(Dobrova.) Gerentski sosvet na Dobrovi je razpuščen. Nič bi ne imeli proti razpustu, ko bi se bila vlada ozirala na to, da bi postavila na krmilo občine može, ki bi bil v resnici sposoben, voditi občino v blagor občanov, in imeli zupanje pri ljudstvu. Toda vlada je klicala v novi gerentski sosvet vse tiste može (kimovce), ki so gospodarili v občini od leta 1912. ter spravili občino skoro na boben. Čestitamo vladi k tej modri odredbi! Za gerenta je bil imenovan po zaslugi g. Petra Hauptmana, občežnanega diplomata in zadrugarja, Jože Bizjak, posestnik na Draževniku, ki je tudi eden izmed tistih kimovcev, ki se je zadovoljil s tem, da je bil za štiri leta skupaj samo enkrat sestavljen letni račun občine. V sosvet pa so bili imenovani može, ki so kot odborniki prav tako mirno gledali, kako je župan Jurež vsa leta javno zapravljaj občinski denar. No, pa kaj gerent in sosvet? Te se potrebuje itak samo za kimanje, občino pa bodo vo-

dili na račun nas kmetov in vseh davkoplačevalcev gospod organist in vsemožni „mežnar“. Sami trdi kmetje! Tovariši občani, ki še niste v vrstah naše političnogospodarske stranke! Ali je to nasilje vam prav, po katerem bi nam še vnaprej vladali v občini taki možje, ki glede občinskih stvari niti imena „mož“ ne zaslužijo, ki so se izkazali za mojstre samo takrat, ko je bilo treba iz strahu prikimati tistim, ki nočejo vpoštevati ljudstva. Pristopite v naše vrste vsi do zadnjega, ki se ne marate prištevati med strahopetne kimovce, kajti mi vodimo neizprosno boj proti tistim, ko so nas dosedaj slepili in ki nimajo blagor ljudstva samo na jeziku, v resnici pa jim je le za nadoblast tega sveta in za komando nad nami. Zahtevamo odločno, da se mora vpoštevati naša kmetska in delavska volja, ne maramo biti sužnji gospode, ki se neče zavedati, da živi od naših žuljev med nami in zaradi nas. Vlada je postavila na krmilo občine najnezmogljivejši možje, ki so vsi razen dveh postavljeni zoper voljo večine volilcev! A zavedamo se, da je blizu čas, ko bomo tudi te visoke gospode, če tudi sede na najvišjih vladnih mestih, s katerih nam groze z vojaštvom in bajoneti, naučili, da je treba vpoštevati voljo ljudstva, ne pa samo nekaj po gospodi preslepljenih strankarjev, ki ne vidijo, da pljujejo v svojo lastno skledo. Kakor je izginila naša najgrozovitejša, tisočkrat prokleta zatiralka Avstrija, tako morajo izginiti s političnega površja tudi njeni najzvestejši priganjači. Kajti: Božji mlini meljejo počasi — a gotovo. — Samostojni dobrovski kmetje.

Naročnikom, katerim so bile z zadnjo številko poslane položnice, sporočamo, da znači to, da jim je naročnina s tistim dnevom potekla. Obnovite tedaj naročnino takoj, da se vam list ne ustavi!

Pokrajinske vesti.

(Strajk železničarjev.) Ni več dvoma, da je bil strajk železničarjev pripravljen in plačan iz inozemstva od sovražnikov naše skupne države. Le tako nam je umljivo, da je izbruhnil strajk ravno v trenutku, ko je prišla naša državna politika v najhujšo krizo, ko bi naj začel vrhovni svet razpravljati o naših mejah, posebno o tem, komu naj pripade Reka. Strajk so napovedali komunisti ter pritegnili z grožnjami in nasilstvi zraven tudi trezne in zadovoljne tovariše. Izmed vseh delavskih slojev imajo pač železničarji najmanj vzroka za strajk, ker so razmeroma najboljše plačani, bolje kot marsikateri višji uradnik, ki se je drago šolal po 12 do 16 let. Uradno se je objavilo, da imajo strojevodje mesečno 1400 do 3300 K, kurjači 1300 do 2700 K, vlakovodje 1865 do 2460 K, strokovni delavci 2100 do 2788 K, navadni delavci pa 1100 do 1900 K. Vrhutega pa imajo cenejša živila, brezplačno obleko, brezplačno zdravniško pomoč, brezplačne vožnje za rodbine itd. A koliko je postranskega zaslužka, to pa itak vemo. Ako bi nam kmetom in našim delavcem bilo treba delati le po osem ur na dan ter bi imeli le desetino teh dohodkov, molili bi vsaki dan kleče za zdravje in procvit Jugoslavije.

(Krvavi dan v Ljubljani.) Komunisti so izsilili generalno stavko, ki je trajala tri dni (sobota, nedelja, ponedeljek). V soboto zjutraj se je zbralo v Udmatu več tisoč strajkujočih, ki so hoteli vdreti v mesto. Bilo je zelo sumljivo, ker so prišli na pomoč najbolj razupiti trboveljski rudarji. Varnostnim oblastim je pač bilo jasno, da se te velikanske množice niso zbrale z nedolžnim namenom, da gredo Ljubljančanom voščiti „dobro jutro“. Zato so z orožniškim kordonom zaprle dohod v mesto. Množice pred kordonom so naraščale, kričale in grozile. Ko se je začelo na orožnike streljati ter sta bila dva orožnika ranjena, ko je nabujkana masa orožnike obkolila od vseh strani ter jih hotela razorožiti, bili so orožniki primorani streljati. Učinek je bil grozovit. Padlo je nad 40 oseb, med katerimi je bilo 13 oseb takoj mrtvih, ostali pa večinoma težko ranjeni. Izmed ranjenih jih je pozneje še več umrlo. Med mrtvimi je tudi petletna deklica,

ki jo je neprevidni oče vzel seboj ter jo držal na rokah. Pobesnela množica je celo napadla vikarja Kalana, ki je prihitel umirajoče previdet. Duhovnika so pobili na tla ter ga do krvi pretepali. Takih sirovosti še zamorci ne uganjajo z našimi misijonarji. Obžalujemo žrtve, ker so med njimi tudi nedolžni, toda red in ugled države se morata vzdržati za vsako ceno. Take svobode ni v nobeni državi na svetu, da bi par prekucuhov smelo počenjati, kar bi hotelo. — Namen štrajkujočih komunistov je postal jasen: pod pretvezo zboljšanja plač so hoteli doseči državni prevrat ter doseči cilj ruskih boljševikov. Za mesti bi prišla na vrsto dežela. Toda temne nakane se jim niso posrečile v mestih, še manj uspeha pa dosežejo med kmeti!

(Gostilne zaprte, shodi prepovedani,) to so bile prve posledice nagajivega štrajka železničarjev. Kmetje baš ne jokamo za gostilnami, ker za obisk nimamo časa, ne preveč denarja, a najbolj pogrešajo gostilen ravno štrajkujoči „režeži“, ki so si ob bori plači privoščili redno vsaki dan precejšnje merice. Nam se smilijo edino najemniki gostilen, ki nimajo sedaj nikakih dohodkov, a najemnino morajo plačevati, prehranjevati rodbino in posle.

(Iz državne službe je odpuščen) dr. M. Lemež, ki se smatra za voditelja komunistov. Imenovani je sin slovenjebistriškega odvetnika doktorja Urb. Lemeža.

(Cene mleku za Ljubljano.) Poverjeništvu za kmetijstvo je sklicalo nedavno posvetovanje, da se določi cena mleku. Zastopniki kmetovalcev so odločno vztrajali pri zahtevi, naj bo tržna cena 6 K, na dom dostavljeno pa 7 K za liter. Kmetijski svetnik g. Rohrman je dokazoval, da bi bile take cene vendar pretirane, ker produkcijski stroški z 10 % dobička ne znašajo čez 4 K. Ker se ni mogel doseči sporazum, se je sklenilo, naj se izvoz močnih krmil sploh prepove, a poverjenik je apeliral na kmetovalce, naj skušajo z ozirom na cenejšo preskrbo močnih krmil in zeleno krmo, obdržati nizko ceno, ker bi s poviškom bili hudo prizadeti nižji sloji in uradniške rodbine. K temu pripomnimo: Kmetje gotovo nismo oduhuili ter imamo srce za revne sloje v mestih, h katerim spadajo tudi uradniki z večjo rodbino. Merodajni činitelji naj delajo na to, da se primerno znižajo cene našim potrebščinam, posebno obleki in kmetijskim strojem, potem bomo šli s cenami naših pridelkov prostovoljno navzdol. Nagi in bosji pa kmetje ne moremo hoditi, pri vsem sočutju, ki ga imamo z mestnimi trpini.

(Jugoslovanska Matica.) Za 25. t. m. določeni ustanovni občni zbor glavne podružnice v Ljubljani je preložen na nedoločen čas, ker so vsa javna zborovanja prepovedana.

(Za Golo in Zelimlje pri Ljubljani) so si v našem krajevnem odboru organizirani člani ustanovili podružnico kmetijske družbe, obenem pa tudi izobraževalno društvo. Začasni predsednik je tov. Železnikar. Zeleli bi, naj se vsi naši krajevni odbori enako živahno gibljejo ter poskrbe svojim članom poleg strokovne organizacije tudi priliko za izobrazbo, pouk in zabavo.

(Vera, duhoven in politika.) Pod tem naslovom je napisal „Slovenski gospodar“ velik članek kot odgovor „Kmetijskemu listu“ glede duhovna in vere. V vsem članku ni najti kake stvarnosti, pač pa obsega članek le polemiko z našo stranko. V članku tudi ni mogoče priti na kak sled, iz katerega bi se dalo spoznati, da pisec sam misli na kakšno resnost ali stvarnost. Kakor vsa pisava tega lista, tako je tudi ta članek spisan samo v slepilo tistih ljudi, ki čitajo le „Slovenskega gospodarja“. Kar so kdaj izjavili socialni demokrati in liberalci, to očita danes „Samostojni kmetijski stranki“. Vsakdo pa ve, da naša stranka ni proti duhovnom in proti veri, in da priznavamo mi duhovnom državljsko pravico, ki se je naj poslužujejo kot državljeni zunaj cerkve na shodih, ne pa na prižnicah in v spovednicah. Zastopniki naše stranke bodo gotovo vedno glasovali proti predlogom, ki bi skušali škodovati veri. To pa tedaj, ko bo res potreba. Mi smo proti onim duhovnom, ki obrekujejo našo stranko, češ da je protiverska, samo z namenom, da nasprotujejo samostojni združitvi kmetov v svoji lastni stranki, nikakor in nikoli pa nismo proti veri in duhovnom, ki izvršujejo dolžnosti svojega poklica, temuč le proti

duhovnu-politiku, v kolikor nasprotuje naši stranki. Sicer vemo, da z ljudmi pri „Slovenskem gospodarju“ ni mogoče govoriti resno, ker so prenesramni in za kaj pametnega sploh nedovzetni. „Slovenski gospodar“ je list, ki vedoma zavija vsako resno stvar, da preslepi svoje bralce. Toliko v odgovor samo zato, da ne bi kdo mislil, da so nas ugnali v kozji rog.

(Prelevili so se zopet naši klerikalci.) Sedaj so se zopet degradirali iz VSL v SLS. (Eseles), kjer bodo menda tudi ostali, dasi bi jim bolj pristojal MKS. (Mekeles), vsaj so nedavno v Mariboru sklenili, da so mednarodna stranka, ki hoče vklemiti vse narode sveta v klerikalne verige — seveda, če se bodo dali.

(Darilo.) Za pogorelce v Predtrgu pri Radovljici je poslal okrajni odbor SKS v Skofji Loki 618 kron našemu upravnistvu. Presrečna hvala!

(Izgubil je v Novem mestu) dne 20. t. m. posestnik Jakob Pugelj iz Hudega listnico z okrog 6000 K, in sicer na potu od Pavserjeve trgovine do živinskega sejmišča. V listnici je bil lastnikov sprejemni list za SKS. Ako je najditelj poštenjak, naj najdeno vrne proti nagradi lastniku ali pa županstvu v Prečni.

(Redek slučaj.) Posestniku in kovaču Janezu Jančarju v Besnici pri Ljubljani je povrgla ena koza pet in ena tri mladiče, ki so vsi zdravi.

(Prošnja na vse vojne ujetnike, ki so se vrnili iz Rusije.) Janez Knafel, k. u. k. Inf.-Reg. Nr. 97, 6. Ers.-Komp., je bil meseca maja leta 1915. ujet. V ujetništvu je bil tri leta v Rostovu ob Donu, Gulaja. Sedaj pa ni več glasu o njem že 16 mesecev. Komur bi bilo o njem kaj znanega, naj sporoči to proti povrnitvi stroškov njegovi ženi Ani Knaflovi, posestnici na Ulaki, pošta Nova vas pri Velikih Laščah.

(Iz Razborja pri Slovenjgradcu) nam pišejo, da je župan glavni husjkač zoper kmetsko edinstvo. Velika večina posestnikov je pri naši SKS, toda župan, ki bi se za vsako ceno rad obdržal na svojem stolčku, lovi na vse načine posestnike v „Kmetisko zvezo“, tudi z obljubami sladkorja in koruze. Vse spletke bodo zaman, ker naši trezni kmetje niso otročad, ki bi tekala za sladkorjem.

(Naši hrvatski stanovski tovariši) so imeli pretečeno soboto v Zagrebu glavni kmetski zbor, na katerem se je stalno ustanovila kmetska zveza (Seljački savez). Drugi dan je imela nova zveza istotam splošni kmetski shod. Glasilo hrvatske kmetske zveze je „Seljačka snaga“ (Kmetiska moč), ki izhaja enkrat v tednu ter velja na leto 48 K. Našim somišljenikom, ki čitajo hrvatsko, priporočamo imenovani list. Uprava je v Zagrebu, Mihanovičeva ulica br. 14. — O našem taboru v Brežicah je prinesla „Seljačka snaga“ zelo navdušeno poročilo.

Politične vesti.

(Naše jadransko vprašanje je zopet odstavljeno) z mirovne konference ter pride na vrsto šele meseca maja.

(Tudi na Hrvatskem je prepovedano točenje alkoholnih pijač) vsled proglašenja splošne stavke.

(Italija se dobrika Avstriji.) Odkar je bil predsednik avstrijske republike dr. Renner v Rimu, pišejo italijanski časopisi zelo navdušeno za Avstrijo, ki jo imenujejo najožjo prijateljico med vsemi sosednjimi državami, kateri je Trst določen za pomorski promet. S takim dobrikanjem hoče Italija postaviti jez med severne in južne Slovane, toda Slovani se take ovire ne bojimo, ker je Avstrija na nas vsaj toliko navezana, kakor na gostobesedno, toda gospodarsko slabo Italijo, Italija more dati Nemcem le to, kar sama dobi iz Amerike.

(Novi italijanski udarec proti Jugoslaviji.) Italijanska vlada je sklenila z Avstrijo gospodarski dogovor, v katerem je Italija prevzela dolžnost, da zgradi s par sto milijoni lir železnico iz Trbiža preko Predila, Bovca, Kobarida, Čedadu v Trzič in Trst, po kateri železnici se bodo dovolile Avstriji posebne olajšave v tarifih. Z nove železnice se hoče Italija izogniti prometu po Jugoslaviji ne le za Avstrijo, temveč tudi za Češko in Poljsko. Nova proga bo za zunanji svet dosti krajša kakor sta južna in bohinjska želez-

Vsem našim odborom in članom SKS.

Sečaj razpošiljamo vsem našim odborom zavitke pravil in položnice za vplačilo delnic za našo gospodarsko organizacijo „**Ekonom**“.

Velike važnosti je, da se tega podjetja udeležijo vsi somišljeniki, kajti le tedaj bo „**Ekonom**“ uspešno deloval v korist, prospeh in gospodarsko povzdigo slovenskega kmeta.

Delnice (kakor je iz pravil razvidno) so po 200 kron. Potrudite se, da jih med svojimi znanci čim največ razpečate! Premožnejši vzemite po deset ali tudi še več delnic, ker predstavljajo najboljšo naložbo denarja!

Zneske pošiljajte nemudoma in kar največ mogoče po priloženih položnicah, ki se glase na družbo „**Ekonom**“. Kakor hitro bo vplačana predpisana delniška glavica, se skliče občni zbor delničarjev, da izvoli odbor in upravni svet.

Vsi na delo za edino res kmetijsko gospodarsko podjetje, s katerim se otresemo vseh izkoriščevalcev!

Pripravljalni odbor.

nica. Take zahrbtnje spletke kuje Italija v tistem trenutku, ko se hoče sporazumeti z Jugoslavijo.

(Italija se razoroži.) Kralj je odredil, da se zmanjša italijanska armada na mirovno stanje ter se uvede le osemmesečna vojaška služba. Ako le ni to nova past proti Jugoslaviji.

(Krvava ustaja v Subotici.) Mesto Subotica (Szabadka) imajo zasedene naše čete. V noči od 18. na 19. t. m. so uprizorili Madžari v mestu krvavo vstajo. V bojih so padli 4 naši stražniki, 3 pa so ranjeni. Naše vojaštvo je punt zadušilo ter zajelo 50 vstašev, med njimi enega madžarskega častnika, ki je puntarje vodil. Preiskave so dognale, da so vstajo pripravljale madžarske oblasti v Budimpešti, a tudi Italijani so imeli svoje prste vmes. Naša osrednja vlada je poslala zavezniškim silam brzoglavni protest ter zagrozila, da bo prisiljena z orožjem odbiti vsak napad neprijateljske vojske na naše meje.

(Ustava v Čehoslovaški.) Republika ima dve zakonodajni zbornici, t. j. poslansko zbornico in senat. Volilno pravico za parlament imajo moški in ženske z dopolnjenim 21. letom, v senat pa s 26. letom. Izvoljen je lahko v parlament vsak državljan (državljanica), ki je izpolnil 30. leto, v senat pa s 45. letom. Mandati za parlament trajajo šest let, za senat pa osem let. Predsednika republike volita s tripetinsko večino parlament in senat. Ena in ista oseba sme biti za predsednika izvoljena le dve dobi zapored, le glede sedanjega predsednika dr. Masaryka je sklenjeno, da ostane predsednik do smrti.

(Komunisti naj gredo v Švico!) Švica je republika, kjer je doma najširša svoboda, vendar je švicarska vlada prepovedala nameravane velike shode komunistov dne 24. in 25. t. m. Prepoved je utemeljena s tem, da so cilji komunistov nevarni javnemu redu.

(Kako je pod boljševiki na Ruskem?) V Rusiji vladajo boljševiki, ki so najvišji vzor našim komunistom. Poglejmo, kako gredo tam cene „dol“. Neki angleški inženjer se je nedavno vrnil iz Rusije, kjer je vodil neko tovarno. Mesečne plače je imel 8000 rubljev, toda za življenje je izdal na mesec 30.000 do 40.000 rubljev, dokler ni porabil vsega svojega premoženja, nato pa je pobegnil v domovino. Imenovani inženjer poroča, da stane v Rusiji funt moke 1200 rubljev, funt mesa 500 rubljev itd.

Za sladkorno industrijo v Posavju.

(Govor g. Frana Malaska, strokovnega učitelja na Grmu na shodih posavskih kmetov.)

Slovenskim kmetovalcem se ne kaže posebno lepa bodočnost, ako bodo po vojski, ki je razmere tako silovito spremenila, ostali pri tistem načinu gospodarstva, kakršnega so se naučili od svojih očetov.

Za pred vojsko je slovenski kmetovalec težko izhajal, ker je moral svoje pridelke prepoceni prodajati in svoje nujne potrebščine predrago plačevati. Ves dobiček iz predelovanja njegovih pridelkov in iz prodaje kmetijskih produktov so imeli tovarnarji in prekupci. Danes pa grozi slovenskim kmetovalcem še ta nevarnost, da ne bodo mogli uspešno tekmovali s svojimi hrvatskimi in srbskimi tovariši, ki na svojih širnih in rodovitnih planjavah pridelajo z manjšimi stroški večjo množino pridelkov, kakor jih morejo slovenski kmetovalci. Rešitev slovenskega kmetovalca je samo v umnem gospodarstvu. Ključ pa v industrijalizaciji poljedelstva, ako jo izvedejo naši kmetovalci sami po svojih zadrukah. Najboljši začetek industrijalizacije polje-

delstva pa kaže napraviti s tem, da se ustvari v Sloveniji sladkorna industrija. Dasi je danes cena kilogramu sladkorja že nad 50 kron, ga je vendar še za to ceno težko dobiti. Godrnjanje in jeza na Čehe, da nam ne dajo sladkorja in da je ameriški sladkor drag, nam ne pomagata. Treba je, da si zavihamo rokave in se sami poprimemo dela.

Za ustvaritev sladkorne tovarne imamo v slovenskem in hrvatskem Posavju najboljšo zemljo. Od Sevnice do Savskega Marofa, od Krškega do St. Jerneja, Cateža in Velike doline bi lahko imeli štiri do pet sladkornih tovarn. Zemlja v Posavju je povsod dobra za sejanje sladkorne pese, po nekaterih krajih, zlasti v okolici Dobove, pa prvovrstna, kakor je na Češkem in Moravskem ni nikjer boljše. Tudi na Češkem in Moravskem niso bile za kmeta razmere nič boljše, kakor so dandanes za slovenskega kmeta, preden se ni ustanovila sladkorna industrija. Na Češkem so imeli dedje tripoljsko gospodarstvo, in sicer ozimino, jarino in ledino, ter so pridelovali na 50 oralih okoli 100 stotov žita in 50 stotov krompirja. Kultura sladkorne pese je dala povod popolnemu preobratu v poljskem gospodarstvu. Vpeljalo se je kolobarjenje plitvokoreničnih rastlin z globokokoreničnimi okopavinami (s krmsko, potem sladkorno peso). Pričelo se je z globokim oranjem v jeseni in z uporabo umetnih gnojil. Zato so se pa pridelki za tri- do štirikrat povečali. Kmetje so mogli začeti tekmovali s tujino (z Ogrsko, Rusijo), vsled česar sta začela prihajati od leta do leta večje blagostanje in večji napredek v kraje, kjer se je uvedlo to umno gospodarstvo. Kultura sladkorne pese se je s časom razširila po vseh čeških deželah in češke zemlje imajo od te kulture svoje sloveče blagostanje. Tajnost, zakaj si je priborila pesa svoje odlično mesto, obstoji v tem, da vsebuje pesa izmed vseh rastlin največ solčne energije, katera je gibajoča sila organizmov. Ta sila je utajena v ogljikovih vodanih, torej v trstnem sladkorju, ki je lahko prebavljiv in zelo okusen.

Primerjajmo sladkorno peso s pšenico, katera je bila vedno najvažnejša rastlina pri prehrani ljudstva! V najboljšem slučaju daje pšenica 35 stotov zrna na 1 ha, pesa pa povprečno v najboljšem slučaju na 1 ha 350 stotov korenstva, ki ima povprečno 15 odstotkov sladkorja (na Slovenskem tudi 18 odstotkov), kar da 52 do 50 stotov sladkorja, ki je naravnost prebavljiv in redilen. Pšenica (katere škrob pa ni naravnost prebavljiv) daje za ljudsko hrano kvečjemu 80 odstotkov moke. Ako računamo moko v isti vrednosti s sladkorno peso, vidimo razliko 28 stotov moke proti 52 do 55 stotom sladkorja (ob današnji vrednosti: 16 kron za kilogram moke, 50 kron za kilogram sladkorja, 448 kron proti 2725 kronam).

Ker se pa pri nas sladkorna pesa ne seje, predstavlja to za nas izgubo 24 stotov ogljikovih vodanov na 1 ha površine.

In kako je mogoče to grozovito nakupičenje energije? Čisto naravno zato, ker raste sladkorna pesa od spomladi (od druge polovice aprila) do jesenskega mraza, pšenica pa le od spomladi do meseca avgusta; pesa zbira tedaj na ta način dalj časa solčne žarke, ki jih kupiči v koreninah v obliki sladkorja.

Poleg tega ima kultura sladkorne pese tudi to važnost, da nam daje velikanske množine krme (šavja, cime, listja), tretjino teže pese same. Sladkorna tovarna vrača kmetovalcu 40 do 50 odstotkov pesnih izrezkov in 5 odstotkov apnastega gnojila od dobavljene množine pese.

Sladkorna tovarna daje še vrhutega velike množine melase, katera je izborna sladka krma iz katere se more pridelovati špirit. Ostanki od špirta pa dajo kalijevo lužnino, iz katere se napravijo kalijeve umetne gnojila.

Zemlja po sladkorni pesi je čista, brez plevela, rahla in najprikladnejša za sejanje ječmena in drugega žita.

Države, katere imajo vpeljane močno razvite sladkorne industrije, kakor Češkoslovaška, Nemčija, Francija, stoje v poljedelski kulturi na zelo visoki stopnji.

Razložek med krajem, kjer je sladkorna tovarna in kjer je ni, je kakor noč in dan: Kjer so sladkorne tovarne, tam vlada blagostanje in z njim samozavest ljudstva in kultura; kjer jih pa ni, sta doma klavernost in skrb za vsakdanje življenje.

S tem sem hotel razložiti pomen kulture sladkorne pese.

V nadaljnjem hočem na kratko opisati, kako se prideluje sladkorna pesa od setve do spravljanja.

Ta naloga ni lahka, ker je kultura tako veljavne rastline za svetovno narodno gospodarstvo velika znanost, o kateri obstoja ogromna literatura v vseh svetovnih jezikih.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Predavanje o vinogradništvu.) Tekom prihodnjega predletnega časa bo predaval višji vinarski nadzornik B. Skalický v sledečih krajih „o poletnem zatiranju trtnih škodljivcev“: V nedeljo dne 2. maja ob osmih zjutraj v Brusnicah; v nedeljo dne 9. maja ob štirih popoldne v Prečni; na praznik dne 13. maja ob štirih popoldne v Semiču; v nedeljo dne 16. maja ob osmih zjutraj v Šmihelu; na praznik dne 24. maja ob štirih popoldne v St. Janžu; v nedeljo dne 30. maja ob osmih zjutraj v Boštanju; dne 6. junija ob osmih zjutraj v Mirni peči; vse po novem letnem času. V interesu vinogradnikov je, da se teh predavanj v obilnem številu udeležijo.

(Važni kmetijski tečaji.) Kmetijska šola na Grmu priredi meseca maja sledeče dvodnevne tečaje: I. Perutninarski tečaj; 7. in 8. maja. II. Živinorejski in mlekarški tečaj; 14. in 15. maja. III. Sadjarski tečaj; 17. in 18. maja. IV. Tečaj za pridelovanje krme; 20. in 21. maja. Poduk se začne vsakokrat ob 9. uri dopoldne ter bo pri vseh navedenih tečajih združen s praktičnim razkazovanjem na šolskem gospodarskem polju. Kdor se želi udeležiti katerega teh tečajev, naj se prihlasi po dopisnici pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu in sicer za perutninarski tečaj do 1. maja, za živinorejski tečaj do 8. maja, za sadjarski tečaj do 8. maja, za tečaj za pridelovanje krme do 12. maja. Revnejšim udeležencem tečajev dá ravnateljstvo v omejenem številu prenočišča na razpolago.

(Izvoz živine iz Hrvatske) v inozemstvo je hrvatska vlada prepovedala zaradi težkoč v prehrani doma. K nam v Slovenijo se sme izvažati iz Hrvatske le klavna živina, ki je za prehrano prebivalstva v Sloveniji potrebna, toda najstrožje je prepovedano izvažanje živine od nas naprej čez mejo.

(Davek na vojne dobičke.) Tozadevni zakon je potrjen ter se začne takoj izvrševati. Za podlago so dohodki v letih 1914. do 1919. Ako se v teh letih povprečno ni pridobilo na leto nad 40.000 K več kot povprečno v štirih letih poprej, se davek ne sme predpisati. Kdor pa je v letih 1914. do 1919. pridobil skupno nad 120.000 K ali samo v letu 1919. več kot 60.000 K, zapade obdavčenju. Nadalje se obdavčijo letni dobički: 40.000 K s 30 %, do 80.000 K s 35 %, od 80.000 K do 160.000 K s 40 %, od 160.000 K do 240.000 K s 50 %, od 240.000 K do 400.000 K s 60 %, od 400.000 K do 800.000 K s 70 %, od 800.000 K do dveh milijonov kron z 80 % in od dveh milijonov kron višje z 90 %. — Med kmeti bodo pač redki, ki bi jih novi davki mogli zadeti.

(Državne menjalnice) se ustanove v Mariboru, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Dubrovniku in Kotoru, ki bodo posebno našim vračujočim se Amerikancem izmenjavale dolarje po najugodnejšem kurzu.

(Državno posojilo) se začne kmalu izplačevati, tako da se boji ne bodo podaljšali.

(Srebrni denar pride iz prometa) na Nemškem. Zamenjaval se bo še do konca tega leta.

(Čistite sadno drevje!) Sedaj je mrčes najpožrešnji ter se najhitreje plodi. Gosenice je treba streti, listne uši poskropiti zjutraj s tobakovo vodo, krvave uši se maste z ostro krtačo, pri mladem drevju pa kar z roko. Stranske poganjke na drevju je treba odščipavati nad četrtem listom. Mlado drevje, ki ravno odcvetava, je treba v suši zalivati, toda ne ob solncu.

Izjava.

Podpisani Blaž Sebenik, posestnik v Plešivci št. 51, izjavljam, da obžalujem vse žalitve, ki sem jih kadarkoli izrekel proti Ivanu Remškarju in Ani Remškarjevi na Brezovici št. 6, in se zavežem plačati za tiskovni sklad „Samostojne kmetijske stranke“ 100 kron;

Priznavam, da so bile moje besede brez vsake utemeljene podlage, in se zgoraj imenovanim

zahvaljujem, da sta mi odpustila in od zasebne obtožbe odstopila.

Ta izjava naj se na moj račun izglasi v „Kmetijskem listu“, „Domoljubu“ in „Slovenecu“ ter pred cerkvama na Brezovici in v Polhovem gradu.

Na Brezovici, dne 21. aprila 1920.

Blaž Sebenik.

Mali oglasi.

Sedlarski učenec se sprejme.

Več povz Ivan Černe, sedlar v Zg. Šiški.

Naprodaj je nova, še nerabljena **ve-rižna gnojnična sesal-ka**, štiri metre dolga (od tvrke K. R. Ježek) pri posestniku Francu Škerlecu v Vičanih, pošta Velika Nedelja na Štajerskem.

Zamenjam po dogovoru nekaj **krom-pirja in žita za ovčjo volno**. — Anton Globočnik v Mošnjah št. 17 pri Radovljici.

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem listu. Velikost pričujočega poziva stane za „Male oglase“ 24 K, polovica tega prostora 12 K. Najmanjši oglas 8 K. Denar pošiljajte vedno naprej!

Vpoštevajte oglase (insetate) v „Kmetijskem listu“!

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest redilnega praška **Mastin**. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmilo, pa ga primešaj dvakrat. Dietetični prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**, ko ga enkrat preizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška **Mastin** zadostuje za šest mesecev za enega prasica ali vola. — Ako se **Mastin** pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev **Mastina** stane K 20-50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftamazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpušča je. Pri živini uniči garje. En lonček po pošti K 10-50.

Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Kranjsko) zraven rotovža.

LES.

Kupim hrastovo, bukovno in smrekovo hlode za žago. Poudbe s ceno na naslov: **IVAN ŠIŠKA**

tovarna parket in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

Vsem naročnikom, katerim je naročnina potekla in ki je niso obnovili, se s prihodnjo številko list ustavi.

Jugoslovanski kreditni zaved v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun s čistimi Prometa v prvih treh mesecih nad 10.000.000 kron.

4%

brez odbitka rentnega davka. Ustanovljen septembra 1913. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Brinjevo olje in brinjev cvet

kupim v vsaki množini.

Prodajam vse vrste žganja, pristno staro vino, vse špicerjsko in kolonialno blago po najnižjih cenah.

Trgovina M. Rant v Kranju.

„EKONOM“

razpečevalnica gospodarskih in gozdarskih pridelkov in potrebščin, d. d., vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za 2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi maja se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljalni odbor „EKONOMA“
v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog 50.000.000 kron. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju. Telefon št. 261.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

SVETLA

elektrotehnika — tehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevnih cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.

Proti: sladkorni bolezni, boleznim jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamnu, hemoroidom in boleznim mehurja, putiki in debelosti je najboljšje sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „Rogaška Slatina“.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 mož, med njimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovrstne zabave je poskrbljeno tako, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra. Ravnateljstvo.